

מסורת הש"ס

(א) ג"ה זקוק הבה, (ב) געל
(ג) א, (ד) תוס' וחסד טו:
ד"ה כל חסד וחסד חולין כג:
ד"ה ומהא, (ד) [געל ג:
(ה) ג"ל יעביר ליה אחר
ע"י כנשיי ד"ה תגלחת
שעשה וכו', (ו) (דף מ"א).

תורה אור השלם

1. ועל כל נפשות מת לא
יבא לאבינו ולאמו לא
ויקרא כא י'
2. מין ושכר ידיר חמץ
מן וחמץ שכר לא ישתה
וקל משרת ענבים לא
ישתה וענבים לחם
ירבשים לא יאכל:
במדבר ו ג
3. והזיר לך את ימי נורו
והביא כסף בן שנתו
לאשם
הראשונים יפלו כי מטא
במדבר ו יב
נורו:
4. וכי ימות את ימיו
פפתה פתאום וטמא ראש
נורו ונלח ראשו ביום
שקרתו ביום השביעי
יג'ל'תו:
במדבר ו ט
5. כל ימי נורו נורו תעז
לא יעבר על ראשו עד
מלאת ידמים אשר ידיר
לך קדש וידה גדל פרע
שער ראשו:
במדבר ו ה

נוסח הריב"ן

(א) וכדכתיב: [ב] אלה:
[ג] דמשפט: [ד] גבלו:
[ה] למעטא חסד מרו הוא
דמחבר ולא לחסידה מדלג
כמיז ביה וטמא לו רשע
מרו: [ו] דלג לריי
כדלמריין:

הגהות הבה"ח

(א) רש"י ד"ה הנה נמי וכו'
כ"י וכו' הוא דלמרי כי
האי תנא: (ב) ד"ה
וטומאה תגלחת חסדו
מכללן תגלחת: (ג) ד"ה
ויין ויתר וכו' יין מזה:
כ"י עין פ"ק דף ד:
(ד) ד"ה לאסור דף ד' משום
דמושבוע ועמד:

הגהות מהר"ב רנישבוג

[א] תוס' ד"ה וכו' וכו'
ושלל וכו' רבי יהושע בן
אלעזר חוקים. כ"ל:
[ב] ד"ה חומר וכו' סתם
מירות בעיני כ"ל: [ג] ד"ה
חומר ביחוד כי מכללו כגון
לאסור כ"ל: [ד] ד"ה
כי טמא מזה וטומאה סותר
כי טמא מזה מעוטא הוא.
כ"ל:

יכול. בחסותו שהוא מותר אצל לא בשל אחרים לא בשדרה ולא
בגולגולת על שאר קרובים: שגופה חנוי כה. בשדרה וגולגולת שזכך
עיקר הגוף תלוי או צוה או צוה אף כל בשאר קרובים יכול ליעמא
או בשדרה או בגולגולת או כרוב בניין או כרוב בניין וכו' שהוא
חסר משאר הגוף. וס"מ דמותר ליעמא
לאציו אע"פ שהוא חסר ומיקשה דרז
חסד דהאליא ר"א בן יעקב דקאמר
נמי הכי ושמע מינה דלכילי עלמא
לית להו דרז חסד דלמרי בזמן שהוא
שלם ולא בזמן שהוא חסר: הא נמי
ר"י היא. כלומר הוא דלמרי כר"י
ורז (א) [חסד] דלמרי כי האי תנא:
דחניא מעשה שמה אציו של רבי
יחזק כהן בגיטוק וכו' והודיעוהו
לאחר שלם שנים וכו' ושאל אם רבי
יהושע בן אלישע וד' זקנים שעמו.
מהו ליעמא ולהצילו בקברי אצמיו:
ואמרו לו לאציו בזמן שהוא שלם
ולא בזמן שהוא חסר. ולאחר שלם
שנים אי אפשר לו שאציו חסר:
בתנאי' וטומאה ותגלחת חסדו:
בתגלחת מזווע וזמנת מזה:
שהטומאה סותרת את הכל. אפילו
נמירות מרובה: וחייבין עליה קרבן.
אשם ותרין או בני יונה: וסגלחת
אינה סותרת אלא שלשים יום. ואפילו
נמירות מרובה: גב' ס"ל לאציו
ולאמו לא יעמא. מכדי כמיז על
כל נפשות מת לאציו למה לי אלא
להכי הוא דאמא דלאציו לא יעמא
אבל מיטמא הוא למת מזה: ויין
יוסר מכללו. כגון גבי יין מזה:
שנשבע עליו לשמותו קין' ומה
טומאה כו': לאסור יין מזה.
שנשבע עליו כיון רשות א'וכדכ"ס
כפ"ק דמסכתין (דף ג:). והאי דמותר
בקידושא ואצלגלגל ג'לגל חשיב ליה
הותר מכללו משום דלא חל עליו
מעולס מירות משום (ו) ג' דנשבע
ועמד מהר סיני הוא ומוותר מכללו
לא קחשיב ליה אלא היכא דחיל
וא"כ מיסתי כהו: ומה עומאה שלא
עשה מטמא כמיטמא. שהמטמא
את הנזיר אינו עובר ד'עליו וכדמוכח
בסמוך: סגלחת שעשה כה מגלה
כמסגלחת. שהמגלה את הנזיר עובר
בלאו קרי ביה לא יעביר ליה אחר:
אמר קרא וטמא ראש נורו למטמא
הראש נורו. מדלגל כמיז וטמא
לו ראש נורו: אמר רחמנא ראשו
ווקנו. דמיימרי ו' כדלמריין געלי'
להחיר למזווע מיר לגלח: בעיני
גידול שיער. כדי לקיים צו מזה גילוח
ביום הצלת קרבנותיו וליכא: מירי
הוא טעמא. דתגלחת סותרת אלא
משום דבעיני דמיהוי ליה גידול שיער
ואילו הכה גבי יין למה ליה למייסתר
הא קאי שערו דחוי לגילוח:
מתני'

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מד.

ובאו והודיעוהו לאחר ג' שנים ושאל את ר' יהושע בן ארישע
א'זקנו שהיה רואה לקצרו בקברי אצמיו ואמר לו לאציו
זמן שהוא שלם: ח'ומר בטומאה ובתגלחת שסותרין. טומאה
זהדיא כמיז והימים הראשונים יפלו ותגלחת סותרת שלשים
כדלמריין לקמן משום דבעיני גידול
שיער כדי גידול שיער סתם מירות
ב'שהיא השער נשעת תגלחת מזה:
וה'יוצא מן הגופן אינו סותר.
זהדיא ממעטיין ליה
בגמ': ח'ומר ביוצא מן הגופן שלא
הותר מב'ל'ס. [א] לאסור יין מזה כיון
הרשות שאם נשבע שאמא ואח"כ
נדר נזיר אסור [ב]יין ותגלחת הותרה:
בתגלחת מזווע [כדלמריין לקמן] 4
(דף נח). מראשו וטומאה הותרה כמת
מזה: ויין יותר מב'ל'ס. למי שנשבע
שאמא: אמר קרא מיין ושכר. דמיוותר
כדלמריין כפ"ק [ג'ל'ס דף ג:]. ב'י טמא
ה'מעיקרו סותר כי טמא' נזיר
מיטמא הוא: ש'לא עשה מטמא
כמיטמא. מטמא הנזיר אינו לוקה:
ש'עשו בה המגלה. את הנזיר
כמתגלח כנזיר עצמו וילקו
שניהם כדלמריין בסמוך:
אמר קרא ראשו. גבי מזווע
להחיר מזווע מיר:
תגלחת שהותרה מב'ל'ס אינו
דין שלא תסתור. וא"כ
טומאה מוכיח וי"ל מה לטומאה שכן
סותרת את הכל: ומה תגלחת
שהותרה מב'ל'ס סותרת. וא"כ מה
למגלחת שכן עשה כה מגלח כמתגלח
תאמר [ב]יין שלם עשה משקה כשומה
וי"ל דמאי טעמא נעשה צו משקה
[כשומה] אצל כמר דמשני דין [אציו
סותר] דין הוא דלא נעשה צו
משקה כשומה הואיל דלא סותר:
ומגלח

שיותר מכללו אמר קרא 2 מיין ושכר יזר 7 לאסור יין מצוה כיון רשות ויין יסתור
את הכל ק"ו מטומאה מה טומאה שהותרה מכללה סותרת את הכל יין שלא
הותר מכללו לא כ"ש שיסתור אמר קרא 3 והימים הראשונים יפלו כי טמא
נזיר טומאה סותרת ואין היין סותר והתגלחת תסתור את הכל ק"ו מטומאה
ומה טומאה 2 שלא עשו בה מטמא כמיטמא סותרת את הכל תגלחת יעשו
בה מגלח כמתגלח אינו דין שתסתור את הכל אמר קרא והימים הראשונים
יפלו כי טמא נזיר טומאה סותרת את הכל ואין תגלחת סותרת את הכל וטומאה
נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא
שלשים עשה בה מגלח כמתגלח טומאה שהיא סותרת את הכל אינו דין
שנעשה בה מטמא כמיטמא אמר קרא 4 וטמא ראש נזיר למטמא ראש נזיר
ותגלחת לא נעשה בה מגלח כמתגלח ק"ו מטומאה ומה טומאה שהיא סותרת
את הכל לא עשו בה מטמא כמיטמא תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים
יום לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלח אמר קרא 5 תער לא יעבור על
ראשו קרי ביה לא יעבור הוא ולא 6 יעבור לאחר ותגלחת לא תותר מכללה ק"ו
מיין ומה יין שאינו סותר לא הותר מכללו תגלחת שסותרת אינו דין שלא
הותר מכללה אמר רחמנא ראשו ואמר רחמנא זקנו ותגלחת לא תסתור כלל
קל וחומר מיין ומה יין שלא הותר מכללו אינו סותר תגלחת שהותרה מכללה
אינו דין שלא תסתור בעיני גידול שער והא ליכא ויין יסתור שלשים יום
ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שהותרה מכללה סותרת יין שלא הותר מכללו אינו
דין שיסתור מירי הוא מטמא אלא משום גידול שער גבי יין הא קאים שערו:
בתנאי'

עין משפט נר מצוה

פא א מיין פ"ב מהל'
אצל הל' טו סמג
לחון רלו חוש"ע י"ד סמן
סמג סוף טו:
פב ב מיין פ"ו מהל'
מירות הלכה ג:
פג ג מיין שם הלכה א ב:
פד ד מיין שם הלכה א:
פה ה ו מיין שם פ"ו
הלכה יא:
פו ז מיין שם פ"ו ה"ג:
פז ח מיין שם הלכה א ב:
פח ט מיין שם פ"ה הל'
כ חוש"ע מהל' אצל
הלכה ה:
פט י מיין פ"ה מהל'
מירות הל' יא סמג
לחון רב:

הגהות החוספות

1. ממינת כדי עד תינת
מירות שייך כסוד' אחר
מיתב מזה. 2. י"ל דלסור.
3. י"ל הותרה מכללה.
4. דלגל כדלמריין געל
(דף מ"א):

פ' הרא"ש

קרא אע"פ שאינו מטמא
לאיבירה מטמא הוא
לשדרה ולגולגולת. דא"כ
לשחוק קרא מינה
דמילא נחמטטו כל
אחיות מה
מיוחדת שגופה תלוי בו.
פ"י שמוטלת עליו לקבורה
אף אני אבאי שר קרובים
משולטין עליו לקבורה:
כולה ר' יהודה היא. הנך
ג' ברייתות כולן כרבי
יהודה: ובא ושאל את ר'
ישמעאל בן אלישע ואמר
עליו משום דא"א שלא
חסר ממנו כלום:
שהטומאה ותגלחת
סותרים דכתיב והימים
הראשונים יפלו. ותגלחת
סותרת ל' כדאמר לעיל
דכ"י גידול שער של סתם
נזיר: שהיוצא מן הגופן לא
הותר מכללו. כגון לשחות
יין מצוה וטומאה ותגלחת
הותר מכללן. טומאה למת
מצוה ותגלחת לנזיר
מצווע כדלמריין לעיל
מראשו: ת"ל לאציו ולאמו
לא יספ' וקרא יתירה הוא
דהא כבר כתיב על כל
נפשות מת לא יבא לא
יטמא להם [במותם ל"ל]:
ומה טומאה שלא עשה בה
מטמא כמיטמא שהמטמא
את הנזיר אינו לוקה. אבל
תגלחת אחר שגולח לוקה
כדלמריין בשפיעת' מקרא:
אמר וטמא ראש נזיר
למטמא ראש נזיר אחר
רחמנא ולא למטמא ראש
נזיר אחר: תער לא יעבור
על ראשו. דמשמע לא
יעבור כלל בין הוא עצמו
בין אחר: